

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Doležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Naši neprijatelji.

Pred vlado bi morali biti vsi deželani enaki, naj so potem katerekoli narodnosti. Davke morajo vsi brez razlike plačevati, vsled tega bi morali dobivati tudi vsi brez razlike svoje pravice. A temu, žal, ni tako. Naša deželna vlada v Gradcu se sicer rada hvali, da je obema narodnostima enako pravična, toda resnično to ni. Slovence zapostavlja, kjer le more ter jim ne naklanja istih dobrot kakor Nemcem. Nočemo pogrevati starih reči, ampak dokaze hočemo vzeti iz novjših časov.

I.

Valed viharjev je letos izredno veliko trpel kozjanski okraj. Setve so bile uničene, ceste in pota razdrta, hiše razkrite ali celo porušene, drevje potrt ali izruvano, gozdovi poškodovani — celi okraj je pričakoval pomoči iz Gradca. Ob enakih velikih nesrečah ima namestništvo navado, da izdaja oklice na podrejene urade, naj se pobirajo podpore za ponesrečence. A v tem slučaju se ni nič zgodilo! Namestništvo ima tudi denarni zaklad, ki je ravno namenjen za prvo in hitro pomoč v nesrečah. Tudi slovenski zastopi in zasebniki so darovali za ta zaklad znatne svote. Kozjanski okraj še ni dobil vinarja iz tega zaklada! In komaj na opetovano prizadevanje merodajnih slovenskih gospodov se je sploh okrajno glavarstvo domislilo, da je poslalo uradnika cenit škodo v kozjanski okraj. Slovensko ljudstvo, zapomni si to, kako se ravna s teboj! In zakaj? Ker v uradih deželne vlade in okrajnih glavarstev sede sami tujci, večinoma Nemci, ki so ti v obraz nemara še prijazni, za hrbtom pa ti želijo pogin. Zato mora ostati naša zahteva: Za Slovence slovenske uradnike, ker le ti imajo tudi srce za svoje ljudstvo.

LISTEK.

„Dohtar“.

Spisal V. K.

Oča Kračar so bili debel možakar z rdečim ploščatim obrazom. Njih nos je bil jako bujno razvit in je kazal redko barvo rahlo ozeblega nageljna. Sivkaste oči so bile drobne in običajno so dobrodušno zrlle v pisani svet. Obklečeni so hodili oče Kračar kakor drugi krščanski ljudje, le doma v službi so nosili belo suknjo.

Bili so namreč velik dobrotnik lačnemu človeštvu. Prelivali so nedolžno kri nežnih teličkov, pujskov, kostrunčkov in backov, včasih pa tudi polnoletnih volov. Razen Kračarjevega očeta ni bilo v trgu nobenega mesarja. Zato se jim je dobro godilo in čimdalje bolj sta jim rastla trebuh in ugled.

Oče Kračar so imeli troje hčera. Prva je vzela krčmarja, druga peka, tretja pa je bila nekaj čisto posebnega, nekaj idealnega.

Ime ji je bilo Paparela. To sicer ni Bog ve kaj vzornega, toda poslušajmo dalje! Gospodična Paparela je bila majhna in okrogla kakor očetove klobase. Tudi ona je imela majhne, sivkaste oči, kakor vsakdanji oča Kračar, in vendar — in vendar je bilo njeno

II.

Druga slika! Okrajni zastop v Ljutomeru je sklenil, dati vsako leto majhno svoto na stran, da bi se razven kake druge šole ustanovila kedaj tudi kmetijska šola. Gotovo je imel okrajni zastop ljutomerski najboljše namene, ko je storil ta sklep. Saj bo za gmotno dobro stoječe in zelo omikano kmetško ljudstvo ljutomerskega okraja pač kmalu nastala potreba, da dobi kmetijsko šolo. In takrat bi ves okraj blagoviral svoje zastopnike, da so na to mislili že pred leti ter počasi in neobčutljivo zlagali kapital za zidavo strokovne šole. Toda v Ljutomeru čuje nad slovenskim ljudstvom sovražna roka glavarstvenega voditelja Rajnerja in ona je s pomočjo ljutomerskih nemških tržanov dosegla, da je deželna vlada dotični, za kmetško stvar velevažni sklep razveljavila. Slovenski kmet se torej ne sme niti z lastnim denarjem sam izobraževati! Ne sme si pomagati s strokovno omiko do boljšega in lažjega kruha! Ostal bi naj neumen ter tako bil slepo orodje nemških uradnikov, trgovcev in krčmarjev! Da niso deželne vlade naklonili do tega kmetu sovražnega koraka drugi oziri, dokazuje nam naslednji dogodek. V okrajnem zastopu na Laškem je nemška večina naklonila hujšakškemu nemškemu društvu šulferajn 200 K podpore, slovenska manjšina je ugovarjala, toda deželna vlada ni razveljavila okrajnozastopnega sklepa!

III.

V Oplotnici so dvakrat zmagali Slovenci pri občinskih volitvah. Vsako volitev je vlada razveljavila, dokler sedaj pri volitvi dne 31. julija res ni zmagala nemškutarska stranka. V ptujskem okrajnem zastopu je zmagala pri zadnjih volitvah meščanska stranka. Slovenska

kmetška stranka je dokazala pri najvišjem sodišču, da se jej je na krivičen način vzelo mnogo glasov. Toda kaj stori deželna vlada? Okrajnega zastopa noče razpustiti in tako še nadalje vladajo meščani nad kmeti. Na katero korist, pač ni težko uganiti!

* * *

Napisali smo te sličice, da slovenski kmet izve, kje so njegovi največji neprijatelji. Na zborovanjih naj zahteva, da se takim kričečim razmeram kmalu odpomore! Na slovenske vseučilišnike pa se še obračamo, da se naj posvetijo tudi službam v politični stroki, naj se žrtvujejo svojemu narodu v korist!

Rusko-japonska vojska.

V Mandžuriji.

Položaj na bojišču v Mandžuriji je še vedno isti. Praske med majhnimi poizvedovalnimi oddelki se nadaljujejo. Rusi poročajo, da so na nekaterih krajih potisnili Japonce nazaj, Japonci pa ravno sedaj poročajo, da se Rusi zama trdijo priti jim do živega in da bodo začeli v kratkem veliko bitko. Vse priprave so že dognane.

Angleški listi so izvedeli od nekega vojaškega izvedenca iz Mandžurije, da ima Linovič 50 do 70 tisoč mož več, kakor jih je imel pred Mukdenom. Da se je prevoz vojaštva in streljiva tako gladko izvršil, zahvaliti se je odredbam železniškega ministra kneza Hilkova, ki je dal postaviti mnogo novih postaj in izogibalšč.

Ko se je v ruski armadi izvedelo, da se namerava skleniti mir, so vsi generali poslali carju ugovor, v katerem so povdarjali, da

srce jako pesniško nadahnjeno in polno lepih občutkov, ki so bili vzvišeni tako nad vsakdanjo kubano govedino kakor nad prazničnimi pečenkami. So sicer klepetavi ljudje, ki trdovratno trdijo, da debeluharji povprek nimajo nikdar nikoli nobenih nežnih čustev. Pa to ni res! Debela Paparela je imela v svoji duši dovolj poezije za troje suhih mestnih šogic.

Taka je bila torej pravzaprav gospodična Kračarjeva, ki je po smrti matere Kračarke vodila očetu ministrstvo notranjih zadev. In ljudje, ki je niso poznali dobro in ki so mislili, da je čisto navadno kmečko dekle, so se grdo motili o njej in nikdar bi ne bili pričakovali, da se bo debela Paparela — ne bodi grdo rečeno — zaljubila v suhega pisarja Peroliznika, ki je pisateljaval pri sodnem uradu.

Gospod Peroliznik je bil mladenič tanke, vitke rasti brez vsake nepotrebne maščobe. Lahko rečemo, da je bil eden izmed najvišjih mož v tisti deželi. Bil je suh in dolg kakor fižolova preklja, bil je samo pisar in stradal je vsak teden sedem dni — in vendar ga je sit venia verbo, ljubila debela, sita hči premožnega mesarja! Taka je moč prave ljubezni, z vso dostojnostjo rečeno.

Mladi Peroliznik je pa hodil svoje dni nagajat več let profesorjem in součencem v

gimnazijo. Naposled pa, v četrti šoli, ga je dohitela neusmiljena pravica. Kepal se je pred šolo s svojimi tovariši. Toda največja njegovih kep je priletela na presvetli cilind Peroliznikovega razrednika. Profesor je bil vsled tega neznansko hud, zlasti pa še zato, ker je bil njegov sijajni klobuk popolnoma nov in je takorekoč še dišal po klobučarjevi štacuni. Mladi hudodelnik je bil izključen in se za zmirom poslovil od puste učenosti.

Ker je znal lepo pisati, je kmalu dobil službo pri odvetniku. Tukaj se je v kratkem naučil toliko pravošlovskih zvijač, da so kmetje rajši zahajali k njemu nego k advokatu samemu. Pravdeželni ljudje so ga častljivo imenovali „dohtarja“ in ta priimek se ga je prijel in se ga je držal kakor smola. Ko pa je odvetnik spoznal, kakšnega nevarnega tekmeča ima v svoji pisarnici, mu je napisal vse hvale polno izpričevalo in ga prijazno zapodil iz službe. Peroliznik je našel potem zavetje pri sodišču. Dobival je le po 25 goldinarjev na mesec, in vendar je bil vedno čedno, skoro elegantno oblečen, nosil je rokavice in cilind. Vse to je opazila bistrooka Paparela kaj kmalu, in videla je tudi, na se vozi Peroliznik z gospodom sodnikom na komisije. Kaj čuda torej, da se je — brez zamere povedano — zaljubila v vitkega „dohtarja“.

Peroliznik pa tudi ni bil neumen. — V